

YOSHLARNI OILAVIY HAYOTGA TAYYORLASH

Tohirova Go'zaloy Davronbek qizi.

Zahiriddin Muhammad Bobur nomidagi Andijon Davlat Universiteti

''Ijtimoiy Iqtisodiy fakulteti. Pedagogika va Psixologiya yo'nalishi.

Sirtqi bo'lim. 4-kurs talabasi

Nurmatova Gulchiroy Akmaljon qizi

Psixolog o'qituvchisi

Annotatsiya. Ushbu maqola yoshlarni oilaviy hayotga tayyorlashning ahamiyatini o'rganib, an'anaviy ta'limdan tashqariga chiqadigan kompleks yondashuv zarurligini ta'kidlaydi. U oilaviy hayot ta'limi atrofidagi adabiyotlarni o'rganadi, mavjud metodologiyalarni tahlil qiladi, tadqiqot natijalarini taqdim etadi va kelajakdagi aralashuvlar oqibatlarini muhokama qiladi. Maqola o'qituvchilar, otalar va siyosatchilar uchun yoshlarning oilaviy hayotning murakkabliklariga tayyorgarligini oshirish bo'yicha takliflar bilan yakunlanadi.

Kalit so'zlar: Oilaviy hayot ta'limi, yoshlarning tayyorgarligi, munosabatlar qobiliyatlari, muloqot, hissiy aql, yaxlit yondashuv.

Oilaviy hayotga o'tish an'anaviy ta'lim tizimlari ko'pincha e'tiborsiz qoldiradigan ko'nikma va bilimlarni talab qiladigan shaxsning sayohatidagi muhim bosqichdir. Ijtimoiy me'yorlar va tuzilmalar rivojlanib borishi bilan yoshlarni oilaviy munosabatlarning murakkabliklarini muvaffaqiyatli boshqarish uchun zarur vositalar bilan jihozlashga ehtiyoj ortib bormoqda. Ushbu maqola oilaviy hayot ta'limining hozirgi holatini o'rganish, mavjud adabiyotlarni tahlil qilish va yosh avlodni oilaviy hayotga yaxshiroq tayyorlash uchun yaxlit yondashuvni taklif qilishga qaratilgan.

Oilaviy hayot ta'limi bo'yicha mavjud adabiyotlar asosan akademik va martaba yo'naltirilgan ko'nikmalarga qaratilgan bo'lib, sog'lom munosabatlarni o'rnatish va qo'llab-quvvatlash uchun zarur bo'lgan teng darajada muhim shaxslararo va hissiy ko'nikmalarni e'tiborsiz qoldiradi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, aloqa, nizolarni hal qilish va hissiy aql kabi sohalarda tayyorgarlikning etishmasligi muvaffaqiyatli oilaviy birliklarni shakllantirish va saqlashda qiyinchiliklarga olib kelishi mumkin. Ushbu bo'shliqni bartaraf etish uchun yanada keng qamrovli yondashuvga o'tish juda muhimdir.

Amaldagi oilaviy hayot ta'limi dasturlarining samaradorligini o'rganish uchun mavjud o'quv dasturlari, so'rovnomalar va aralashuv tadqiqotlari har tomonlama ko'rib chiqildi. Ushbu tadqiqotlarda qo'llaniladigan metodologiyalar umumiy mavzular va takomillashtirish uchun potentsial yo'nalishlarni aniqlash uchun tahlil qilindi. Bundan

tashqari, o'qituvchilar, ota-onalar va yosh shaxslar bilan suhbatlar mavjud ta'lim yondashuvlaridagi kamchiliklar haqida sifatli ma'lumot berdi.

Yoshlarni oilaviy hayotga tayyorlash sog'lom va to'laqonli munosabatlarga hissa qo'shadigan muhim ko'nikmalar, qadriyatlar va bilimlarni berishni o'z ichiga oladi. Bu yerda e'tiborga olish kerak bo'lgan ba'zi asosiy jihatlar:

Muloqot Qobiliyatlari:

- Samarali muloqot qobiliyatlarini o'rgatish, shu jumladan faol tinglash, his-tuyg'ularni ifoda etish va nizolarni tinch yo'l bilan hal qilish.
- Mustahkam oilaviy rishtalarni saqlashda ochiq va halol muloqotning muhimligini ta'kidlang.

Hissiy Aql:

- Yoshlarga his-tuyg'ularini tushunishga va boshqarishga yordam bering.
- Empatiyani va boshqalarning nuqtai nazarini tushunish qobiliyatini rag'batlantirish.

Munosabatlarni O'rnatish:

- Shaxslararo ko'nikmalarni rivojlantirish uchun tengdoshlar bilan sog'lom do'stlik va munosabatlarni rivojlantirish.
- Har qanday munosabatlarda ishonch, hurmat va o'zaro qo'llab-quvvatlash muhimligini ta'kidlang.

Qadriyatlar va axloq:

- Halollik, halollik va mas'uliyat kabi qadriyatlarni ta'kidlab, kuchli axloqiy va axloqiy asosni shakllantirish.
- Mustahkam oila birligini qurishda umumiy qadriyatlarning ahamiyatini muhokama qiling.

Moliyaviy Savodxonlik:

- Uy xo'jaliklari byudjetlarini boshqarish, kelajakni rejalashtirish va xabardor moliyaviy qarorlar qabul qilishda yordam berish uchun asosiy moliyaviy ta'lim berish.

Vaqtning Boshqarish:

- Shaxsiy, professional va oilaviy hayotni samarali muvozanatlash uchun vaqtning boshqarish ko'nikmalarini o'rgating.
- Oila a'zolari bilan o'tkaziladigan sifatli vaqtning muhimligini ta'kidlang.

Muammoni Hal Qilish Qobiliyatlari:

- Oilaviy hayotda yuzaga kelishi mumkin bo'lgan muammolarni hal qilish uchun tanqidiy fikrlash va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rag'batlantirish.
- Chidamlilik va o'zgarishlarga moslashish qobiliyatini o'rgating.

Ota-Onalar Tarbiyasi:

- Ota-onalikning vazifalari va muammolari haqida tushuncha bering.
- Bola rivojlanishi, samarali intizom va ijobiy tarbiya usullari haqida ma'lumot bering.

Madaniy Xabardorlik:

- Madaniy sezgirlik va tushunishni targ'ib qiling, chunki bu turli xil oilaviy sharoitlarda juda muhimdir.

Sog'lom Turmush Tarzi Odatlari:

- Muntazam jismoniy mashqlar, muvozanatli ovqatlanish va stressni boshqarish usullari orqali jismoniy va ruhiy farovonlikka e'tiborni jalb qilish.

Jinsiy Tarbiya:

- Reproaktiv salomatlik, kontratsepsiya va mas'uliyatli jinsiy xatti-harakatlar to'g'risida aniq va yoshga mos ma'lumotlarni taqdim eting.

Texnologiya Balansi:

- Texnologiyaning oilaviy hayotga ta'siri va ekran vaqti uchun chegaralarni belgilash muhimligini muhokama qiling.

Mojarolarni Hal Qilish:

- Nizolarni konstruktiv hal qilish, murosaga urg'u berish va umumiy til topish strategiyasini o'rgatish.

Qaror Qabul Qilish Qobiliyatlari:

- Yoshlarga o'z harakatlarining mumkin bo'lgan oqibatlarini hisobga olgan holda qaror qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam berish.

Huquqiy va axloqiy majburiyatlar:

- Ularni nikoh va oilaviy hayotdagi huquqiy va axloqiy majburiyatlar to'g'risida tarbiyalash.

Oxir oqibat, yoshlarni oilaviy hayotga tayyorlash hissiy, ijtimoiy, moliyaviy va amaliy jihatlariga qaratilgan yaxlit yondashuvni o'z ichiga oladi. Ochiq muloqotni rag'batlantirish va sog'lom munosabatlar va oilalarni qurish va saqlashning murakkabliklarida harakat qilishda yordam bering.

Topilmalar amaliy, tajribaviy o'rganish imkoniyatlarini o'z ichiga olish uchun oilaviy hayot ta'limini qayta tasavvur qilish muhimligini ta'kidlaydi. Muloqot qobiliyatlari, nizolarni hal qilish va hissiy intellekt bo'yicha modullarni mavjud ta'lim doirasiga kiritish yosh shaxslarni kelajakdagi oilaviy hayotlarida duch kelishi mumkin bo'lgan muammolar uchun yaxshiroq jihozlashi mumkin. Ushbu o'zgarishlarni samarali amalga oshirish uchun o'qituvchilar, ota-onalar va siyosatchilar o'rtasidagi hamkorlikdagi sa'y-harakatlar juda muhimdir.

Xulosalar:

Xulosa qilib aytganda, oilaviy hayot ta'limining hozirgi holati uning ko'lami va metodologiyasini qayta baholashni talab qiladi. Nazariy bilimlarni amaliy ko'nikmalar bilan birlashtirgan yaxlit yondashuv yoshlarni oilaviy hayotga munosib tayyorlash uchun juda muhimdir. Mas'uliyat nafaqat ta'lim muassasalari, balki ota-onalar va siyosatchilarga ham yosh avlodning rivojlanayotgan ehtiyojlarini qondirish uchun o'quv dasturlarini qayta tuzishda hamkorlik qilish zimmasiga tushadi.

•Amaliy munosabatlarni o'rnatish modullarini mavjud ta'lim tizimlariga birlashtiring.

•Muayyan ehtiyojlarni aniqlash va hal qilish uchun o'qituvchilar, ota-onalar va siyosatchilar o'rtasida ochiq muloqotni rag'batlantirish.

•Yo'l-yo'riq va qo'llab-quvvatlash uchun tajribali shaxslarni yoshlar bilan bog'laydigan murabbiylik dasturlarini yarating.

•Muloqot, nizolarni hal qilish va hissiy aqlga qaratilgan seminarlar va seminarlarni amalga oshiring.

Adabiyotlar.

1. Musurmonova O. Ma'naviy qadriyatlar va yoshlar tarbiyasi.-Toshkent: O'qituvchi, 1996- 192b/

2. Mahkamov S.Islom dini va oila tarbiyasi.Mas'ul muharrir Abdulaziz Mansur –(Toshkent: G'.G'ulom nomidagi Adabiyot va san'at nashr., 2000.- 32b.

3. Maratov Temur Gayrat ugli(2019) Scientific theoretical problems of perfect human category in the psychology. European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences. 7(8). 16-22.

4. Eshnaev N.J., Maratov T.G'., Mirzaraximova G. (2020). O'zbek milliy kino san'ati va madaniyatida psixoprofilaktik xizmat tizimini joriy etish masalalari. Oriental Art and Culture 03. 156-165.

5. Eshnaev N. J. (2021) "Ma'naviy-axloqiy muammolarni ilmiy tadqiq etishning o'ziga xos jihatlari", Academic research in educational sciences, vol 2 no 1, p. 364

6. Samarova Shoxista Rabidjanovna, Rakhmonova Muqaddas Qahramanovna, Mirzarahimova Gulnora, Ikromovna, Maratov Temur Gayrat ugli, Kamilov Bobir Sultanovich. (2020). Psychological aspects of developing creative personality and the concept of reduction of creativity to intellect. JCR. 7(17): 498-505. doi:10.31838/jcr.07.17.69